

Wolter, Edyta

"Ochrona środowiska i edukacja ekologiczna w Unii Europejskiej i Polsce", red. Z. Ciećko, J. M. Dołęga, Olecko 2003 : [recenzja]

Studia Teologiczne 22, 517-519

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jest to cenna pozycja również z tego względu, że część akt zgromadzonych w Archidiecezjalnym Archiwum w Poznaniu jest źle zachowana co grozi bezpowrotnym utraceniem danych. Mankamentem tej pracy jest to, iż autor przyjął w opracowaniu dziejów poszczególnych instytutów metodę chronologiczną, przez co nie uniknął pewnych powtórzeń (na przykład omawiając DIAK w Łomży kilkakrotnie wspomniał o problemie ściągania należności za pobrane materiały formacyjne od poszczególnych PAK). Książka nie zawiera także indeksu nazwisk i miejscowości.

Opracowanie ks. L. Wilczyńskiego jest niewątpliwie lekturą przydatną do poznania sytuacji społeczeństwa katolickiego w Polsce międzywojennej na wielu płaszczyznach, nie koniecznie tylko kościelnych. Może stanowić źródło wiedzy zarówno dla historyków, jak i na przykład dla socjologów, bowiem Akcja Katolicka, poza swoim głównym nurtem działalności – sferą religijną, była także szkołą realizacji nauki społecznej. Książkę czyta się z dużym zainteresowaniem, co jest zasługą starannie dobranego języka, jasności wywodów, a także dobrej znajomości przedmiotu.

Ks. Wojciech Guzewicz

Z. Ciećko, J. M. Dołęga (red.), *Ochrona środowiska i edukacja ekologiczna w Unii Europejskiej i Polsce*, Wydawnictwo Wszechnicy Mazurskiej Acta Universitatis Masuriensis, Olecko 2003 (Episteme 30), ss. 244.

Książka jest pracą zbiorową autorów naukowo zainteresowanych problematyką ekologiczną, edukacją holistyczną bez dychotomicznego przeciwstawiania jednostki społeczeństwu, uzasadniającym tezę, iż życie społeczne i przyrodnicze zależy przede wszystkim od zdrowego człowieka – którego działalność jest w stanie stawania się (in statu nascendi).

Recenzowana publikacja jest bardzo starannie przygotowanym tomem serii wydawniczej Episteme, który z powodzeniem można polecić wszystkim zainteresowanym filozofią przyrody, podejmowaniem konstruktywnych działań na rzecz środowiska ekosocjokulturowego, harmonijnym rozwojem cywilizacyjnym, który uwzględnia zdrowy rozwój psychiczny człowieka, twórcze życie w zgodzie z przyrodą dla dobra człowieka i otaczającego go środowiska społecznego i przyrodniczego – w stanie entropijnie zmieniających się warunków, w czytelnej ze społecznego punktu widzenia sytuacji symbolicznej, zarówno podczas interpersonalnych epizodów intencjonalnych, jak i nieintencjonalnych.

Pierwszą część książki rozpoczyna artykuł Józefa M. Dołęgi pt. „Znaczenie nauk ekologicznych w ochronie środowiska i edukacji ekologicznej”. Autor konsekwentnie z zamierzonym celem – skoncentrował się na ochronie środowiska w ujęciu systemowym określając zakres tego pojęcia, wyjaśniając pojęcie edukacji środowiskowej oraz prezentując poszczególne nauki ekologiczne, które komplementarnie dopełniają się zarówno w rozważaniach, jak i realizowanych badaniach empirycznych, dotyczących problematyki związanej z edukacją ekologiczną i edukacją sozologiczną.

Marek Skierkowski jest autorem kolejnego artykułu „Czym dusza w ciele, tym chrześcijaństwo w Europie”. Pod tym metaforycznie ujętym tytułem rozważa wartość pozytywnego statusu tradycji europejskiej, w aspekcie chrześcijańskich korzeni kulturowych. Przypomina Świętych Patronów Europy: Benedykta z Nursji, Cyryla i Metodego, Brygidę, Katarzynę ze Sieny oraz Teresę Benedyktę od Krzyża – postaci będące symbolami Unii Europejskiej, jako wspólnoty ducha.

Stanisław Dziekoński prezentuje „Wybrane kwestie wychowania katolickiego w edukacji europejskiej”. Sięgając do źródeł katolickiej doktryny wychowawczej, wyjaśnia tym samym wielowiekową jej tradycję.

Adam Skreczko rozważa problem ujęty tytułem „Znaczenie rodziny dla narodu i państwa według nauczania biskupów polskich okresu Wielkiej Nowenny (1957-1966)”. Wykazuje, iż rodzina stanowi fundament struktury i porządku społecznego w kategoriach społecznych: naród, państwo. Jest więc bardzo ważną instytucją pełniącą określone funkcje w życiu społecznym.

Problematyce rodziny swój artykuł poświęcił także Stanisław Biały – „Jedność Europy jutra a kwestia nieposzanowania prawdy o rodzinie – uwagi bioetyka”. Autor dokonał analizy „pełni prawdy o rodzinie” w aspekcie kultury chrześcijańskiej, stanowiącej historyczną tożsamość poszczególnych nacji europejskich.

Lesław Michnowski w artykule „Ekonomia społeczna jako przesłanka poprawnej integracji europejskiej” uzasadnił tezę, iż kryzys globalny jest w głównej mierze spowodowany egoistyczną ekonomiką marnotrawstwa. Uzasadnił możliwość jego konstruktywnego przezwyciężenia za pomocą ekonomiki aksjologii dobra, warunkującej trwały zrównoważony rozwój – partnerskiego współdziałania kultury ekohumanistycznej.

Leszek Rogalski w artykule „Ochrona aerosfery w działalności antropogenicznej” uzasadnił przyczyny naruszenia równowagi naturalnych praw przyrodniczych, spowodowane przede wszystkim antropocentrycznym rozwojem cywilizacyjnym, zakłócającym dynamiczną równowagę wzajemnych interakcji człowieka i środowiska. Podkreślił konieczność sprawnego pedagogicznie – wychowania do moralnej odpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego, w oparciu o fundament humanistycznych wartości ekorozwoju.

Wiesława Juskiewicz w artykule „Rolnictwo ekologiczne jako wyzwanie dla Polski” podjęła problem znaczenia rolnictwa ekologicznego w aspektach: ekonomicznym, społecznym, zdrowotnym, ekologicznym – jako szanse dla polskiego rolnictwa. Autorka przypomniała cenną działalność senatora Stanisława Karłowskiego, prekursora rolnictwa ekologicznego w Drugiej Rzeczypospolitej, który realizował biodynamiczną metodę w swoim majątku koło Gostynia. Autorka wskazała także niezbędne uregulowania prawne i obowiązujące przepisy dotyczące rolnictwa ekologicznego, oraz perspektywy jego rozwoju.

Marian Piotr Krysiak w artykule „Wierzba krzewiasta – szansa polskiego rolnictwa i polskiej energetyki” scharakteryzował racjonalność poszukiwania dochodowych źródeł produkcji roślin, stanowiących przyjazne dla środowiska przyrodniczego dodatkowe źródło energii.

Z przytoczonych przesłanek wynika, że pierwsza część książki implikuje prace naukowe poświęcone problematyce ochrony środowiska i edukacji ekologicznej w różnorodnych składnikach wiedzy: intelektualnym, moralnym, estetycznym, religijnym. Druga część ukazuje natomiast dorobek naukowo – dydaktyczny dotyczący problematyki ochrony środowiska i edukacji ekologicznej realizowany we Wszechnicy Mazurskiej w Olecku przez: Zdzisława Ciećko, Józefa M. Dołęgę, Jana Dziedzica, Tadeusza Kornia, Annę Krauze, Stanisława Mercika, Kazimierza Pieńkosa, Leszka Rogalskiego, Wierę Sądej, Halinę Sikorską – Tomicką, Lecha Smoczyńskiego, Alojzego Wojtasa – we współpracy także ze studentami studiów inżynierskich, licencjackich, magisterskich w ramach seminarium dyplomowego na poszczególnych wydziałach Uczelni.

Książkę duchowo dopełnia zarówno przemówienie Jana Pawła II do uczestników Narodowej Pielgrzymki, która odbyła się 19 maja 2003 r. w Rzymie, jak i „Słowo Biskupów Polskich w sprawie wejścia Polski do Unii Europejskiej”. Także interesujące rozważanie Abp. Józefa Michalika poświęcone Ojczyźnie oraz Narodowej Pielgrzymce na XXV lecie Pontyfikatu Ojca Świętego, mszy dziękczynnej za kanonizację św. Józefa Sebastiana Pelczara i św. M. Urszuli Ledóchowskiej.

Chociaż żyjemy w niełatwych czasach wzrastających wymagań wielostronnego rozwoju i nie jest łatwo realizować w praktyce dydaktyczno – wychowawczej postulat zharmonizowanego wychowania, holistyczny paradygmat jedności człowieka i ekosocjokulturowego środowiska, na miarę możliwości poszczególnych istot z gatunku homo sapiens – sędzę, że książkę, jako inspirację twórczej pracy ducha można polecić szczególnie nauczycielom – wychowawcom, od których w dużej mierze zależy jakość edukacji ekologicznej. Edukacji pojmowanej interdyscyplinarnie w celu kształcenia świadomości ekologicznej – w zakresie składników: intelektualnego, emocjonalnego i działaniowego.

Edyta Wolter